

T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK FULLETEN

SBD NOTLARI

6. ÜNİTE

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Konu Özetleri

SBD Bilgi

Kavram Kartları

Kazanım Odaklı

HAZIRLAYAN

Muammer ASLAN

6.1 ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASININ TEMEL İLKE VE AMAÇLARI

Dış politika: bağımsız bir devletin diğer devletlerle ilişkilerinde benimsediği ilkeler doğrultusunda izlediği yol.

Diplomasi: dış politikanın yürütülme biçimiyle ilgili kanun ve kurallar. Bir devletin diplomasideki tavrı; yer altı-yer üstü kaynakları, **coğrafi konumu**, siyasi, sosyal ve ekonomik gücüyle ilişkilidir. Asya ile Avrupa'yı bağlayan Türkiye, kıtalar arası ilişkilerde bazen **belirleyici** bazen **dengeleyici** olmuştur. Atatürk yeni devletin dış politikasını "**millî politika**" olarak adlandırdı ve milletin yararını gözetten bir temele dayandırdı; Lozan'la uluslararası tanınma, cumhuriyetle rejim belirsizliğinin giderilmesi bu politikanın zeminini oluşturdu.

İLKE	AÇIKLAMASI	ÖRNEK / SÖZ
Tam bağımsızlık	Ülkenin her alanda tam bağımsızlığını sağlamak ve bundan ödün vermemek; Lozan'da temel ilke. Askerî ve siyasi zaferler ekonomik zaferlerle pekişmedikçe gerçek bağımsızlıktan söz edilemez.	"Tam bağımsızlık... siyasi, mali, iktisadi, adli, askerî, kültürel ve benzeri her hususta tam bağımsızlık demektir." Kapitülasyonların kaldırılması; Düyun-ı Umûmiye'nin kaldırılması.
Gerçekçilik	Ülkenin ve dünyanın gerçeklerini dikkate almak; millî güç ile millî hedefler arasında uyum; boş hayaller peşinde koşmamak, maceracılıktan uzak durmak.	"TBMM Hükûmeti... hayalden tamamen uzak ve tamamen gerçekçidir ." (1923) Musul'un Ankara Antlaşması ile bırakılması.
Akılcılık	Cehalet ve taassuptan uzak, ilme ve akla dayanmak; uluslararası hukuka bağlılık; dogmalara değil bilimsel düşünceye dayanmak; ebedî dostluk veya ebedî düşmanlık yerine değişen şartlar ve karşılıklı yarar.	"İlim ve fen nerede ise oradan alacağız... ilim ve fen için kayıt ve şart yoktur." (Bursa, 1922) Yunanistan'la dostluk; Sovyetlerle ilişkiler.
Mütekabiliyet (karşılıklılık)	Bir devletin diğer devlet vatandaşlarına veya davranışlarına karşılık diğerinin de aynı biçimde davranması; eşitlik; iç ve dış işlere karışmama ve aynı tutumu bekleme.	Lozan'ın 45. maddesi: Türkiye'deki gayrimüslimler ile Yunanistan'daki Müslümanlara benzer muamele. Nüfus mübadelesinde Batı Trakya Türkleri – İstanbul Rumları mallarına karşılıklı el koyma .
Barışçılık	" Yurtta barış, dünyada barış. " Millî Mücadele sürerken bile sorunlara barışçı yaklaşım; Lozan'dan kalan sorunların çözümünde kolaylık, haklılık ve kazanç sağladı. Kalıcı barış için uluslararası tedbirler.	Milletler Cemiyeti 'ne üyelik (dünya barışı); Balkan Antantı ve Sadabat Paktı (bölgesel barış). "Milletin hayatı tehlikeye maruz kalmayınca harp bir cinayettir."
Millî menfaatleri esas alma	Ülkenin çıkarlarını her şeyin üstünde tutmak; gerçekleşmeyecek emeller peşinde koşmamak; hedeflerin dünya menfaatleriyle uyumlu olması.	"Cumhuriyet'in dış siyasetinin yönü... barışın ve antlaşmaların korunması , haklara karşılıklı saygı."
Türk ve dünya kamuoyunu dikkate alma	Kamuoyu: halkın genel düşüncesi. Politika belirlenirken milletin isteklerine önem verme; halkın doğru bilgilendirilmesi.	Kongrelerde halkın seçtiği kişiler; basın-yayın; Anadolu Ajansı ; dünya liderleriyle görüşmeler. "İnsanlığın tümünü bir vücut... saymak gerekir."

LGS RADARI

● **Çıkmış soru analizi:** Söz/olay → ilke: karşılıklı → mütekabiliyet; her alanda serbestlik, esir yaşamaktansa yok olmak → bağımsızlık; harp bir cinayettir → barışçılık; hayalden uzak → gerçekçilik. Çeldiriciler: **hayalperestlik, saldırganlık, yayılcılık, durağanlık** ilke **değildir**.

LOZAN'IN ETKİLERİ · YABANCI OKULLAR · DIŞ BORÇLAR

ÜNİTE 6

6. ÜNİTE · ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

6.2 LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN TÜRK DIŞ POLİTİKASINA ETKİLERİ

Atatürk döneminde dış politikanın temel hedefi, Lozan'da Türkiye'nin istekleri doğrultusunda **halledilemeyen meseleleri** ülke çıkarlarına uygun çözmektir. Meseleler **diplomatik ve barışçı** yollarla ele alındı; büyük devletlerle ilişkiler normalleştirildi, komşularla dostluk geliştirildi. Atatürk: "Lozan Barışı geneli bakımından bizi hoşnut ediyor. Biz bu antlaşmaya tümüyle uyacağız. Çözümlememiş meseleler için **dostça çözüm** biçimleri bulunacağını ümit ediyoruz."

DÖNEM	ÖZELLİĞİ	KONULAR
1923-1930	Lozan'dan kalan sorunların çözümüne yönelik politika.	Yabancı okullar · Irak sınırı ve Musul · nüfus mübadelesi · Osmanlı borçları · Boğazlar
1930-1938	Almanya ve İtalya 'nın saldırgan-yayılmacı politikası karşısında şekillenen; bölgesel ve uluslararası barış kuruluşlarına üyelik .	Milletler Cemiyeti · Balkan Antantı · Montrö · Sadabat Paktı · Hatay

6.2 YABANCI OKULLAR SORUNU

Osmanlı'nın dağılma sürecinde azınlıklar ve yabancılarca açılan, **ayrılıkçı** amaçlarla çalışan ve yeterince **denetlenemeyen** okullar Türk toplumuna zarar veriyordu. Ermeni ve Rum çetelerine destek veren okullar ve Amerikan okulları sert tedbirlerle denetlendi; **Merzifon Amerikan Koleji** 1921'de kapatıldı. Lozan'ın **40. maddesi** ile yabancı ve gayrimüslim okullarının ayrıcalıkları kaldırıldı, Türk kanunlarına uymaları zorunlu oldu. **Tevhid-i Tedrisat** (3 Mart 1924) ile tüm yerli ve yabancı okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlandı.

- » Mabetler dışındaki mekânlardaki **dinî semboller** kaldırılacak.
- » **Türk tarihi, coğrafyası ve yurt bilgisi** dersleri Türk öğretmenlerce Türkçe okutulacak.
- » Yabancı müdürün yanında bir **Türk müdür yardımcısı** bulunacak.
- » Tatil günleri Türk okullarıyla aynı olacak; yeni şube/sınıf açılmayacak (7 Kasım 1935 Yönergesi). Kurallara uyanlar devam etti, **uymayanlar kapatıldı**.

İlkeyle bağlantı: Yabancı okullar konusunda Türkiye, meseleyi bir **iç sorun** olarak gördü; Fransa'nın araya girme girişimlerini kabul etmedi → **tam bağımsızlık** ve **millî egemenlik**. Ders içerikleri → **millî kültürü koruma**.

6.2 DIŞ BORÇLAR

Lozan'da tartışılan en önemli konulardan biri Osmanlı'nın dış borçlarıydı. TBMM'nin heyete verdiği 14 maddelik talimatnamenin 10. maddesi: **Düÿûn-ı Umûmiye İdaresi kaldırılacak**, güçlük çıkarsa Ankara'ya sorulacak. Lozan'da idare kaldırıldı; ödeme şekli ilgili devletler arasındaki kararlara bırakıldı.

13 Haziran 1928 – Paris

Borçlar, **en büyük payı Türkiye** ödemek şartıyla Osmanlı'dan ayrılan devletler arasında paylaştırıldı; Türk lirası veya Fransız frangı ile taksitle ödeme.

22 Nisan 1933 – Paris Borç İtilafnamesi

1929 Bunalımı nedeniyle ödeme güçlüğü → Fransa ile yeni antlaşma: borcun bir kısmı **indirildi**, şartlar hafifletildi.

25 Mayıs 1954

Türkiye son taksiti ödedi; bir asrı bulan Osmanlı borçları tamamen bitti.

LGS RADARI

- **Çıkış soru analizi:** "Lozan'da çözülemeyen sorun" sorulduğunda cevap **Musul** (ve Boğazlar'ın tam egemenliği, Hatay); kapitülasyonlar, azınlıklar, Patrikhane Lozan'da **çözüldü**.
- Yabancı okullara Türk müdür yardımcısı ve Türkçe dersler → **millî egemenlik ve kültürel bağımsızlık** vurgusu.

6.2 MUSUL SORUNU

Musul, zengin **petrol** kaynakları nedeniyle XIX. yüzyıldan itibaren Batılı devletlerin ilgisini çekmişti. İngiltere gizli antlaşmalara dayanarak Mondros'tan sonra ateşkese aykırı biçimde **11 Kasım 1918**'de bölgeyi işgal etti; Sevr'e göre Musul İngiliz mandasındaki Irak'ta kalacak, hatta **Hakkâri** de Irak'a verilecekti. **Misakımillî**'ye göre Musul vatanın parçasıydı; Ankara Sevr'i tanımadı. Lozan'da sorunun **ikili görüşmelerle** çözülmesi kararlaştırıldı. İsmet Bey: Musul Türkiye için **vatan meselesi**, İngilizler için **petrol meselesi**.

19 Mayıs 1924

İstanbul'da Türk-İngiliz görüşmeleri başladı; iki taraf da Musul'u kendine ait sayınca İngiltere konuyu **Milletler Cemiyeti**'ne götürdü. Türkiye aleyhte karar ihtimaline karşı güneydoğuya askerî **yığınak** yaptı.

1925

Milletler Cemiyeti (İngiltere etkisinde) Musul'u Irak'ın parçası saydı; **Hakkâri Türkiye'de, Musul Irak'ta**. TBMM reddetti; savaş ihtimali konuşuldu. Bu sırada Doğu Anadolu'da İngiltere'nin kışkırtmasıyla **karışıklıklar** (ayaklanma) çıktı.

5 Haziran 1926 – Ankara Antlaşması

TBMM iç sorunların etkisiyle İngiltere ile antlaşma imzaladı: **Musul Irak'a bırakıldı**; Irak, Musul petrol vergisinin **%10'unu 25 yıl** Türkiye'ye verecek; Hakkâri Türkiye'de kaldı. Irak sınırı ve Musul sorunu çözüldü.

İlkeyle bağlantı: Musul konusunda Milletler Cemiyeti'nin **yanlı** tutumu Türkiye'nin cemiyete mesafeli durmasına neden oldu. Sorunun çözümü **gerçekçilik** ilkesine örnektir: iç karışıklıklar ve savaş riski karşısında millî çıkarlar gözetilerek barışçı çözüm tercih edildi.

6.2 NÜFUS MÜBADELESİ

Lozan'da **30 Ocak 1923** sözleşmesiyle Türkiye'deki Rumlarla Yunanistan'daki Müslüman Türklerin değişimi kararlaştırıldı; **30 Ekim 1918'den önce İstanbul'a yerleşmiş Rumlar** ile **Batı Trakya Türkleri** değişim dışı tutuldu. Yunanistan, İstanbul'a geçici gelmiş Rumların da **yerleşik** sayılmasını ve Batı Trakya Türklerinin mübadeleye dâhil edilmesini istedi → anlaşmazlık. Türkiye konuyu Milletler Cemiyeti'ne götürdü, çözüm çıkmadı; Yunanistan Batı Trakya Türklerinin, Türkiye İstanbul Rumlarının **mallarına el koydu** (mütekabiliyet).

10 Haziran 1930

Yeni mübadele antlaşması: doğum yeri ve tarihi ne olursa olsun **İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türkleri yerleşik** sayıldı; kalan Anadolu Rumları ve Yunanistan Türkleri karşılıklı değiştirildi.

Sonuç: Sorunun çözülmesiyle Türk-Yunan ilişkilerinde **yumuşama** başladı; bu yumuşama **1934 Balkan Antantı**'na zemin hazırladı. İlkeler: **barışçılık, mütekabiliyet, millî menfaat**.

LGS RADARI

- **Çıkmış soru analizi:** Musul'un Irak'a bırakılmasıyla **sınır değişimi** yaşandı; nüfus mübadelesi ise sınırı değiştirmedir. "Türkiye lehine çözülüp sınır değişen sorun" → **Hatay**.
- Batı Trakya Türkleri ile İstanbul Rumlarının mallarına karşılıklı el konması **mütekabiliyet**; Musul'da Ankara Antlaşması **gerçekçilik**.

KAVRAMLAR

Mübadele: Değişim; karşılıklı nüfus değiştirme.

Yığınak: Askerî birliklerin bir bölgede toplanması.

Kışkırtma: Karışıklık çıkarmak için tahrik etme.

Petrol: Musul'un stratejik önemini artıran yer altı kaynağı.

El koyma: Bir malı zorla devlet mülkiyetine alma.

Yerleşik (etabli): Bir yerde sürekli oturan, mübadele dışı sayılan.

Manda: Bir ülkenin başka devlet adına yönetilmesi.

Ateşkes: Savaşa geçici olarak ara verme antlaşması.

İkili görüşme: İki devlet arasında doğrudan yapılan görüşme.

Yumuşama: Gergin ilişkilerin iyileşmesi.

MİLLETLER CEMİYETİ · BALKAN ANTANTI · MONTRÖ

ÜNİTE 6

6. ÜNİTE · ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

6.2 TÜRKİYE'NİN MİLLETLER CEMİYETİ'NE GİRİŞİ (18 TEMMUZ 1932)

I. Dünya Savaşı sonunda kurulan Milletler Cemiyeti'nin amacı sorunlara **diplomatik çözümler** üreterek barışı kalıcı kılmak, uluslararası hukuku geçerli kılmak ve iş birliğini geliştirmektir. Ancak başta İngiltere'nin etkisindeydi; **Musul'da yanlış** davrandı; Sovyetler Birliği'ni dışladı, yenik devletleri almadı → Türkiye **mesafeli** durdu. Sovyetler de Türkiye'nin cemiyete girmesini istemiyordu. 1930'larda cemiyet yenik devletleri kabul kararı aldı; Türkiye'nin **1928'de silahsızlanma komisyonlarında** görev alması ve barış için çalışması dikkat çekti.

Davetle üyelik: Atatürk, Türkiye'nin **başvuruyla değil davet edilerek** girmesini istedi. **İspanya**'nın girişimi, **Yunanistan**'ın desteği ve Genel Kurul'un davetiyle **18 Temmuz 1932**'de üye oldu (Sovyet Rusya 1934'te). Üyelik, Türk dış politikasında olumlu gelişmelerin önünü açtı → dünya barışına katkı, **barışçılık**.

6.2 BALKAN ANTANTI (9 ŞUBAT 1934)

Türk-Yunan yumuşaması iş birliğini kolaylaştırdı; Arnavutluk'la 1923, Bulgaristan ve Yugoslavya ile 1925'te dostluk antlaşmaları imzalanmıştı. 1929 Uluslararası Barış Kongresi'nde Balkan birliği fikri gündeme geldi; 5 Ekim 1930'da Atina'da konferans yapıldı. **1933**'te Almanya'da **Hitler** (Nazi Partisi) iktidara geldi, Versay'dan kurtulmak için silahlanıp yayılcı politika izledi; İtalya'da **Mussolini** Balkanlar ve Doğu Akdeniz'e yöneldi. Bu tehdit üzerine **Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya** dışişleri bakanları Atina'da 9 Şubat 1934'te Balkan Antantı'nı imzaladı.

- » **Arnavutluk** İtalya'dan çekindiği, **Bulgaristan** yayılcı emelleri nedeniyle katılmadı.
- » Üyeler **sınırlarını karşılıklı garanti** etti; birbirlerine danışmadan bir Balkan devletiyle siyasi antlaşma yapmama; ekonomik çıkarların karşılıklı korunması.
- » II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla antant **dağıldı**. Türkiye **batı sınırlarını** güvence altına aldı.

Atatürk'ün sözü: "Balkan Antlaşması, Balkan devletlerinin birbirlerinin varlıklarına özel saygı beslenilmesini göz önünde tutan mutlu bir belgedir. Bunun, **sınırların korunmasında** gerçek bir değeri olduğu besbellidir."

6.2 MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ (20 TEMMUZ 1936)

Lozan'daki geçiş hükümleri Misakımillî'ye uygundu; ancak Boğazlar'ın yönetiminin **başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona** bırakılması egemenliği kısıtlıyor, iki yakada **15'er km** askersiz alan güvenliği tehlikeye sokuyordu. Güvenlik Milletler Cemiyeti garantisindeydi; fakat **İtalya Habeşistan'ı işgal etti, Almanya Ren'i silahlandırdı, Avusturya zorunlu askerliğe döndü, Japonya Mançurya'yı işgal etti** ve cemiyet sessiz kaldı. Türkiye, 11 Nisan 1936'da Lozan'a taraf devletlere **nota** vererek Boğazlar'ın durumunun yeniden görüşülmesini istedi; İngiltere ve Sovyet Rusya'nın desteğiyle 22 Haziran 1936'da İsviçre'nin **Montreux** şehrinde konferans toplandı.

SÖZLEŞMENİN HÜKÜMLERİ	SONUCU
Boğazlar Komisyonu kaldırıldı , yönetim Türkiye'ye geçti; Türkiye Boğazlar'da asker bulundurabilecek . Ticaret gemilerinin geçişi serbest ; barışta savaş ve uçak gemilerinin geçişi belli kurallara bağlı. Türkiye savaş tehlikesiyle karşılaşır veya savaşa girerse Boğazlar'ı kapatabilecek .	Boğazlar üzerinde egemenlik hakkı sağlandı; sorun Misakımillî'ye uygun çözüldü. Atatürk'ün barışa ve millî menfaatlere dayalı dış politikasının önemli başarısı. Uluslararası konjonktür (Almanya-İtalya tehdidi) barışçı yolla değerlendirildi .

LGS RADARI

- » **Çıkış soru analizi:** Montrö'nün **barışçı ve diplomatik** yolla, değişen dünya şartları (İtalya-Almanya tehdidi) sayesinde kazanılması vurgulanır; Boğazlar konusu Lozan'da **tam olarak** çözülmemişti.
- » Balkan Antantı'na katılmayanlar ve nedenleri (Arnavutluk-İtalya korkusu, Bulgaristan-yayılcılık) ile Milletler Cemiyeti'ne **davetle** giriş sık sorulur.

SADABAT PAKTI · HATAY'IN TÜRKİYE'YE KATILMASI

ÜNİTE 6

6. ÜNİTE · ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

6.2 SADABAT PAKTI (8 TEMMUZ 1937)

İtalya'nın 1935'te **Habeşistan**'ı işgali Doğu Akdeniz'de İtalyan tehdidini ortaya çıkardı ve Türkiye'yi Orta Doğu devletleriyle iş birliğine yöneltti. Balkan Antantı ile batı sınırlarını, Montrö ile Boğazlar'ı güvenceye alan Türkiye; **İran, Irak ve Afganistan** ile Sadabat Pakti'nı imzaladı. Üyeler **iç işlere karışmamayı** ve **ortak sınırlara saygıyı** kabul etti → **doğu sınırları** güvence altına alındı. II. Dünya Savaşı'yla askıya alındı; 1979 Afganistan'daki yönetim değişikliği ve 1980 İran-İrak Savaşı ile geçerliliğini yitirdi.

6.3 HATAY'IN TÜRKİYE'YE KATILMASI (30 HAZİRAN 1939)

20 Ekim 1921 Ankara Antlaşması ile Misakımillî sınırları dışında kalan **İskenderun Sancağı** için Fransa denetiminde özel yönetim kurulmuştu: halkın çoğunluğu Türk olduğundan resmî dil **Türkçe**, resmî para **Türk parası**. Atatürk "**kırk asırlık Türk yurdu**"nun ana vatan dışında kalmasını istemiyordu; **Tayfur Sökmen** ve arkadaşlarını millî bilinç ve teşkilatlanma için görevlendirdi; bölgeye "**Hatay**" adını verdi. 1923 Adana gezisinde "Günü gelecek, siz de kurtulacaksınız." dedi.

1936

Fransa Suriye mandasını kaldırıp Hatay'ı **Suriye'ye devretti**; Türkiye karşı çıktı, Hatay'ın **bağımsız** olmasını savundu; 6 Ekim 1936'da Milletler Cemiyeti'ne götürdü → kabul edilmedi.

29 Mayıs 1937

Hatay **iç işlerinde serbest, dış işlerinde Suriye'ye bağlı**, ayrı anayasalı oldu. Suriye-Fransa müdahalesi ve azınlıkların kışkırtılması ilişkileri bozdu; Fransa'nın Almanya-İtalya'ya karşı ittifak ihtiyacı çözümü kolaylaştırdı.

Mayıs – Temmuz 1938

Atatürk hasta olmasına rağmen 20 Mayıs Mersin, 24 Mayıs Adana'da birlikleri denetleyerek **kararlılık** gösterdi; Fransa uzlaştı. 3-4 Temmuz antlaşmaları: Türkiye Hatay'da **6 bin** kişilik kuvvet bulundurabilecek; **5 Temmuz 1938**'de Türk askeri Hatay'a girdi.

22 Ağustos 1938 → 30 Haziran 1939

Seçimlerle **Hatay Meclisi** kuruldu; **Hatay Devleti** ilan edildi, cumhurbaşkanı **Tayfur Sökmen**. 23 Haziran 1939'da Fransa katılmayı kabul etti; 29 Haziran'da Hatay Meclisi oy birliğiyle katılma kararı aldı; **30 Haziran 1939**'da Hatay Türkiye'ye katıldı.

Atatürk ve Hatay: "Bu benim şahsi meselemdir... Şayet ufukta binde bir ihtimal belirirse cumhurreisliğinden ve BMM üyeliğinden çekileceğim ve bir fert olarak... Hatay'a gireceğim." Atatürk Hatay'ı **millî dava** saydı; sorunun Fransa ile **dostluk içinde** çözülmesi gerektiğini vurguladı (barışçılık + kararlılık).

6.2 DIŞ POLİTİKA SORUNLARI – ÖZET TABLO

SORUN / GELİŞME	TARAF DEVLET(LER)	ÇÖZÜM	İLKE
Nüfus mübadelesi	Yunanistan	10 Haziran 1930 antlaşması	Barışçılık, mütekabiliyet
Musul	İngiltere	5 Haziran 1926 Ankara Ant.	Gerçekçilik, millî menfaat
Yabancı okullar	Fransa, ABD	Lozan 40. md., Tevhid-i Tedrisat, yönergeler	Tam bağımsızlık
Boğazlar	Lozan'a taraf devletler	20 Temmuz 1936 Montrö	Barışçılık, tam bağımsızlık
Hatay	Fransa (Suriye)	30 Haziran 1939 katılım	Kararlılık, barışçılık

LGS RADARI

- **Çıkış soru analizi:** Hatay'ın katılımı Atatürk'ün ölümünden **sonra** (1939) gerçekleşti; "kırk asırlık Türk yurdu" sözü ve Samsun'daki harita hatırası → **Hatay**.
- Güvenlik sistemi: **Balkan Antantı** = batı, **Montrö** = Boğazlar, **Sadabat** = doğu (İran, Irak, Afganistan).

6. ÜNİTE MİNİ TEST

ÜNİTE 6

6. ÜNİTE · ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DİŞ POLİTİKASI

TEST ÜNİTE 6 · MİNİ TEST

5 soru · yeni nesil · önerilen süre 8 dakika

Doğru: ___ / 5

1 Lozan'da boğazlar, başkanı Türk olan uluslararası bir komisyona bırakılmıştı. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile bu komisyon kaldırıldı; boğazların yönetimi ve savunması tamamen Türkiye'ye geçti.

Bu gelişme Türkiye'nin hangi alanda kazanım elde ettiğini gösterir?

- A) Boğazlar üzerinde tam egemenlik B) Ekonomik bağımsızlık
C) Kültürel gelişme D) Eğitimde birlik

2 Türkiye; İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı 1934'te Balkan Antantı'nı, 1937'de Sadabat Paktı'nı imzaladı.

Bu antlaşmaların ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeni topraklar kazanmak B) Sınır güvenliğini barışçı yollarla sağlamak
C) Komşu devletlerle savaşa hazırlanmak D) Milletler Cemiyeti'nden ayrılmak

3 Musul sorunu görüşülürken Türkiye'de Şeyh Said İsyanı çıktı. Türkiye, iç sorunlarla uğraşırken 1926 Ankara Antlaşması ile Musul'u Irak'a bırakmak zorunda kaldı.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İç gelişmeler dış politikayı olumsuz etkilemiştir. B) Musul savaşıyla geri alınmıştır.
C) İngiltere Musul'dan vazgeçmiştir. D) Türkiye Milletler Cemiyeti'ne üye olmamıştır.

4 Türkiye, yabancı okullar konusunu diğer devletlerle görüşmeyi reddetmiş; bu okulların Türk müfettişlerce denetlenmesini ve MEB müfredatına uymasını zorunlu kılmıştır.

Türkiye'nin bu tutumu aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Yabancı okulları tamamen kapatmak istemesiyle B) Konuyu bir iç mesele olarak görmesiyle
C) Eğitimi yabancılara devretmek istemesiyle D) Lozan'ı geçersiz saymasıyla

5 Fransa Suriye'den çekilirken önce bağımsız Hatay Devleti kuruldu; ardından Hatay Meclisi'nin kararıyla Hatay 1939'da Türkiye'ye katıldı.

Bu süreçle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Hatay savaşıyla alınmıştır. B) Hatay'ın katılımı barışçı ve hukuki yollarla gerçekleşmiştir.
C) Hatay, Lozan'da Türkiye'ye bırakılmıştır. D) Atatürk katılımı görmüştür.

SORU	CEVAP	KISA ÇÖZÜM
1. Soru	A	Komisyonun kalkması boğazlarda tam egemenliğin sağlanması demektir.
2. Soru	B	Batı ve doğu sınırlarının güvenliği ittifaklarla, savaşız sağlandı.
3. Soru	A	İsyan, Türkiye'nin Musul görüşmelerindeki elini zayıflattı.
4. Soru	B	Yabancı okullar konusu bağımsızlıkla ilgili bir iç sorun sayıldı.
5. Soru	B	Önce Hatay Devleti, sonra meclis kararıyla katılım; Atatürk 1938'de vefat etmişti.

DAHA FAZLASI İÇİN OKUT!

SBD LGS ve 8. Sınıf Kaynak Tavsiyeleri

LGS ve yazılılardan 100 almaya hazır mısın? Bu sorularla kendini test ettin, şimdi sıra LGS maratonunda fark yaratmakta! **Voltaj Serisi** ve efsane 8. sınıf kitaplarımızla pratik yap, sınav maratonunda hep bir adım önde ol.

İnkılap Tarihi Temel Kitap

- ✓ LGS odaklı anlatım.
- ✓ Mantığını Anlayalım ipuçları.
- ✓ Kavrama testleri ve etkinlik.
- ✓ Video Çözümü.

36 Haftalık Fasikül

- ✓ MEB LGS sorularıyla uyumlu.
- ✓ Açık uçlu yazılı hazırlık.
- ✓ Düzenli takip ve gelişim.
- ✓ Video Çözümü.

Yeni Nesil Soru Bankası

- ✓ Üst düzey düşünme soruları.
- ✓ Harita ve görsel analiz.
- ✓ Bölüm sonu sarmal deneme.
- ✓ Akıllı tahta desteği.

Bu metin ve doküman Muammer ASLAN tarafından "Sosyal Bilgiler Dünyası" için hazırlanmıştır.

www.sosyalbilgilerdunyasi.com